

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/163/2022
Identifikačné číslo spisu:	4111233638
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4111233638.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Martiny Valentovej a členov senátu JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Petra Brňáka, v spore žalobcu F. Q., N., N. XXX/XX, zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Gráčíkom, Nitra, Farská 40, proti žalovanému Agroinštitút Nitra, štátny podnik, Nitra, Akademická 4, IČO: 36 858 749, zastúpenému Advokátskou kanceláriou Gabriel Orlík s.r.o., Topoľčianky, Žitavanská 20, IČO: 36 858 722, o zaplatenie 6 713,17 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 7C/307/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 12Co/138/2020 z 30. novembra 2021, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 14. júla 2020 č. k. 7C/307/2012-273 žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia 6 713,17 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % p. a. zo sumy 6 713,17 eura od 1.7.2011 do zaplatenia, zamietol (výrok I.) a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.)

1.1. Prvoinštančný súd zistil, že žalobca mal od žalovaného prenajaté nebytové priestory, pričom barový pult a barové zápultia ako veci tvoriace predmet nájmu vyžadovali generálnu opravu. Žalovaného ako prenajímateľa písomne upovedomil o potrebe opravy, s čím žalovaný vyslovil súhlas. Dňa 31.5.2011 došlo k skončeniu nájmu výpoveďou nájomcu (žalobcu). Žalobca žiadal od žalovaného zaplatiť protihodnotu toho, o čo sa zvýšila hodnota vecí, ktorú mal v nájme, a to s poukazom na ustanovenie § 667 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

1.2. Súd prvej inštancie viazaný skorším zrušujúcim uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) z 29. januára 2014 sp. zn. 5Co/172/2013 sa už nezaoberal danosťou nároku, keďže odvolací súd poukázal na to, že žalobcov nárok v zmysle § 667 ods. 1 Občianskeho zákonníka je daný a

súd prvej inštancie sa bude musieť zaoberať posúdením finančnej výšky nároku žalobcu ku dňu skončenia nájmu. Pre účely posúdenia výšky nároku žalobcu sa súd prvej inštancie zaoberal otázkou, či barový pult je alebo nie je samostatnou hnutelnou vecou alebo súčasťou predmetu nájmu podľa nájomnej zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu, keďže táto otázka sa v priebehu konania v nadväznosti na vyhotovený znalecký posudok č. 10/2015 znalcom Ing. Q. B. ukázala ako sporná. Súd prvej inštancie poukázal na to, že posúdenie otázky, či určitá vec je vecou hnutelnou alebo nehnuteľnou je otázkou právnou a nie faktickou, ktorú by bol oprávnený riešiť znalec. Pokiaľ sa teda znalec Ing. Q. B. v znaleckom posudku vyhotovenom v konaní vyjadroval k právnej otázke - hodnotil či barový pult, prípadne jeho súčasti sú hnutelnou vecou alebo súčasťou nehnuteľnosti, na tieto hodnotenia súd prvej inštancie neprihliadal, keďže znalec ich nebol oprávnený riešiť. Súd prvej inštancie preto sám posudzoval, či barový pult, od ktorého žalobca odvodzoval svoj nárok je samostatnou hnutelnou vecou, alebo súčasťou predmetu nájmu- nehnuteľnosti, pričom dospel k záveru, že nešlo o samostatnú hnutelnú vec, ale išlo o súčasť nebytového priestoru. Mal za to, že nábytok (barový pult s jeho súčasťami) bol vyrobený presne na účely a potreby nebytového priestoru, a preto je súčasťou nehnuteľnosti

1.3. Vzhľadom na záver, že nový barový pult a jeho súčasti sú súčasťou nehnuteľnosti a že nárok žalobcu na to, o čo sa zvýšila hodnota nehnuteľnosti je daný, súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadne preukázania výšky nároku. Znalecký posudok Ing. Q. B. č. XX/XXXX nepovažoval za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku nároku žalobcu vyplývajúceho z ustanovenia § 667 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže znalec v znaleckom posudku nehodnotil to, o čo sa zvýšila hodnota predmetu nájmu (nehnuteľnosti - nebytového priestoru) ku dňu skončenia nájmu (oproti hodnote predmetu nájmu ku dňu začatia nájomného vzťahu), ale hodnotil iba hodnotu barového pultu ako nábytku, ktorý je súčasťou nehnuteľnosti. Zároveň, ako to vyplýva zo stanoviska Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, nebol oprávnený hodnotiť túto skutočnosť (o čo sa zvýšila hodnota predmetu nájmu - nehnuteľnosti), keďže nikdy nebol zapísaný ako znalec v odbore hodnotenia nehnuteľností. Preto súd prvej inštancie zároveň nemohol brať do úvahy ako dôkaz dodatok k znaleckému posudku. Ďalej uviedol, že poskytol žalobcovi priestor na doplnenie dokazovania, ktorým by preukázal uplatnený nárok, pričom žalobca najprv prejavil záujem o predloženie takéhoto dôkazu, ale neskôr si to rozmyslel a súdu oznámil, že vyhotovený znalecký posudok považuje za dostatočný a netrvá na ďalšom znaleckom dokazovaní. Za takejto situácie súd prvej inštancie nemal inú možnosť, iba dospieť k záveru, že žalobca nepredložil súdu taký dôkaz, ktorý by preukazoval, že žalovaná suma (6 713,17 eura) zodpovedá tomu, o čo sa zvýšila hodnota nehnuteľnosti montážou barového nábytku do predmetu nájmu. Konštatoval, že hodnota nehnuteľnosti nerastie automaticky o hodnotu investícií do tohto zariadenia. Z uvedeného dôvodu posúdenie výšky nároku podľa § 667 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak predmetom nájmu je nehnuteľnosť, môže vykonať iba znalec z odboru hodnotenia nehnuteľností.

1.4. Záverom súd prvej inštancie uviedol, že ak by sa aj barový nábytok posudzoval ako hnutelnú vec, musel by žalobu zamietnuť. V prípade, ak by sa nový barový pult považoval za hnutelnú vec - predmet nájmu podľa Prílohy č. 1, ktorá nahradila pôvodné hnutelné veci, po skončení nájmu by potom žalobca ako nájomca nemal nárok na vydanie týchto hnutelných vecí (lebo ich vlastníkom by bol žalovaný ako prenajímateľ) a zároveň by neprichádzalo do úvahy uplatňovanie si vydania vecí žalovaným (ako prenajímateľom) na súde v zmysle § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže nájomca (žalobca) už tieto veci nemal v držbe (boli vrátené prenajímateľovi - žalovanému). V prípade, ak by sa barový pult a príslušenstvo považovali za samostatné hnutelné veci, ktoré sa nestali súčasťou nájomnej zmluvy, ale išlo by o veci vo vlastníctve žalobcu (nájomcu), ktorý ich zakúpil do priestorov nájmu, tak by mal po skončení nájmu voči žalovanému nárok iba podľa iného právneho vzťahu (o ktorom súd nemal vedomosť) a ak by taký vzťah nebol dohodnutý, tak by mal žalobca nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v užívaní barového zariadenia voči žalovanému. Takýto nárok si však žalobca neuplatňoval a ani v konaní nepredkladal žiadne dôkazy (tento nárok by mohol zodpovedať sume za užívanie zariadenia a nie hodnote zariadenia ako ju uplatňoval žalobca).

2. Odvolací súd na odvolanie žalobcu rozsudkom sp. zn. 12Co/138/2020 z 30. novembra 2021 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (výrok I.) a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II.).

2.1. Odvolací súd poukázal na to, že žalobca sa domáhal zaplata sumy 6 713,17 eura titulom vybudovania nového barového pultu v nebytových priestoroch vo vlastníctve žalovaného počas trvania nájomného vzťahu. Keďže odvolací súd skorším zrušujúcim uznesením vyslovil právny názor, že predmetný barový pult nie je samostatná huteľná vec, ale súčasť predmetu nájmu, keďže bol vyrobený na mieru pre potreby daného predmetu nájmu a žalobca má nárok iba na to, o čo sa predmet nájmu jeho investíciou zhodnotil, žalobca na pojednávaní oznámil súdu prvej inštancie, že do 30 dní navrhne znalecké dokazovanie. Následne písomne navrhol, aby súd ustanovil do konania znalca z odboru starozitnosti, nábytok na určenie zostatkovej ceny barového pultu ku dňu skončenia nájmu 31.5.2011. Znalec Ing. B. znaleckým posudkom stanovil zostatkovú cenu barového pultu sumou 8 505,23 eura. Žalovaný namietal, že znalecký posudok je nepoužiteľný, pretože bola určená hodnota huteľnej veci napriek právnemu názoru odvolacieho súdu. Napriek tomu, že samotný žalobca navrhol ustanoviť znalca z uvedeného odboru a navrhol určiť zostatkovú cenu barového pultu ku dňu skončenia nájmu, následne namietal, že znalci boli súdom zadaná nesprávna úloha a poukázal na právny názor odvolacieho súdu. Na základe pokynu súdu prvej inštancie znalec vypracoval doplnok znaleckého posudku s tým, že zostatková hodnota zariadenia (barového pultu) je zároveň výška zhodnotenia predmetu nájmu. Z obsahu spisu vyplýva, že pred vyhlásením uznesenia o skončení dokazovania súd prvej inštancie vyjadril názor, že znalecký posudok Ing. B. nepreukázal výšku nároku žalobcu a poskytol žalobcovi možnosť doplnenia dokazovania dôkazom, ktorý by preukázal výšku nároku. Žalobca najprv uviedol, že predloží nový znalecký posudok o výške zhodnotenia predmetu nájmu, ktorým by preukázal výšku nároku. Následne však oznámil súdu prvej inštancie, že znalecký posudok Ing. B. považuje za dostatočný a netrvá na ďalšom dokazovaní.

2.2. Zmeny na prenajatej veci je nájomca oprávnený vykonávať len so súhlasom prenajímateľa. Ohľadom náhrady nákladov vynaložených so súhlasom prenajímateľa na úpravu prenajatého nebytového priestoru, treba aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka. Úhradu nákladov spojených so zmenami na prenajatej veci môže nájomca požadovať len v prípade, ak sa na to prenajímateľ zaviazal. Z ustanovenia § 667 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že ak dal prenajímateľ súhlas so zmenou, ale nezaviazal sa k úhrade nákladov, môže nájomca požadovať po skončení nájmu protihodnotu toho, o čo sa zvýšila hodnota veci. Občiansky zákonník rozlišuje dve kategórie náhrady toho, čo nájomca vynaložil na úpravu predmetu nájmu. Jednak sú to náklady spojené so zmenou prenajatej veci a jednak je to protihodnota toho, o čo sa zvýšila hodnota veci. Zvýšenie hodnoty veci znamená reálne zhodnotenie predmetu nájmu. Zhodnotením sa nemyslí celá suma investovaných nákladov do predmetu nájmu. Zhodnotenie predstavuje sumu, o ktorú sa zvýšila hodnota predmetu nájmu v dôsledku jeho rekonštrukcie investíciami nájomcu. O čo sa zvýšila hodnota predmetu nájmu je možné určiť iba na základe znaleckého dokazovania zistením hodnoty/ceny predmetu nájmu pred vykonaním investícií nájomcu a hodnoty predmetu nájmu po vykonaní týchto investícií. Rozdiel medzi týmito sumami predstavuje výšku zhodnotenia predmetu nájmu.

2.3. V danej veci bol žalobca zastúpený právnym zástupcom, preto mal mať vedomosť, že má dôkazné bremeno ohľadne preukázania výšky žalovaného nároku, t. j. sumy, o ktorú sa zhodnotil predmet nájmu. Z uznesenia odvolacieho súdu mal vedomosť, že predmetný barový pult je súčasťou predmetu nájmu a nie samostatnou huteľnou vecou a že má nárok na to, o čo sa predmet nájmu zhodnotil a nie nárok na vrátenie vložených investícií. Vzhľadom na právne zastúpenie musel mať aj vedomosť, že zostatková cena barového pultu ku dňu skončenia nájmu nemôže byť zároveň automaticky výškou zhodnotenia predmetu nájmu. Znalec hodnotil predmetný barový pult ako huteľnú vec, v rozpore s právnym názorom odvolacieho súdu. Žalobcovi muselo byť zrejmé, že predmetný znalecký posudok nie je dôkazom, ktorým by preukázal výšku žalovaného nároku. Na uvedenú skutočnosť ho navyše upozornil aj súd prvej inštancie a poskytol mu priestor na predloženie nového znaleckého posudku, o čo žalobca prejavil záujem. Keďže však takýto dôkaz nepredložil a uviedol, že výška jeho nároku je preukázaná znaleckým posudkom a jeho doplnením Ing. B., súd prvej inštancie nemal dôvod sám nariaďovať nové znalecké dokazovanie. Na tejto skutočnosti nič nemení ani skutočnosť, že znalec Ing. B. nemal v tej dobe spôsobilosť vykonať stanovenie výšky zhodnotenia predmetu nájmu. Námitka žalobcu, že súd prvej inštancie nepribral znalca zo správneho odboru nie je na mieste, pretože daný znalec bol ustanovený na jeho návrh s ohľadom na to, že požadoval určenie zostatkovej hodnoty barového pultu. Daný znalec vykonal doplnenie znaleckého posudku, ktoré bolo pre toto konanie nepoužiteľné, preto bola žalobcovi poskytnutá možnosť predloženia nového znaleckého posudku, čo napriek prvotnému

súhlasu odmietol. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadne preukázania výšky jeho oprávneného nároku.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktoré vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolateľ žiadal, aby najvyšší súd napadnuté rozhodnutie v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľ namieta v súvislosti s nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia, ktoré podľa neho nedáva odpovede na základné otázky podstatné a významné pre rozhodnutie vo veci. Podľa žalobcu odvolací súd len nekriticky prevzal závery súdu prvej inštancie bez toho, aby sa riadne zaoberal odvolacími námietkami žalobcu. Bol toho názoru, že znalec do konania priniesol vedomosť strán sporu a súdu o tom, aká bola hodnota barového pultu ku dňu skončenia nájmu. S prihliadnutím na to, bolo na základe znaleckého posudku ustálené, akú hodnotu mal barový pult ku dňu skončenia nájmu, preto bol toho názoru, že uniesol dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu výšky hodnoty, o ktorú sa zvýšila hodnota prenajatej veci. Dovolateľ uviedol, že hodnota prenajatej veci sa zvýšila o hodnotu barového pultu, ktorú mal ku dňu skončenia nájmu. Tento záver nebol žiadnym spôsobom sporovaný zo strany žalovaného. Žalovaný sporoval v podstate len nepríslušnosť znalca, avšak nesporeval tú skutočnosť, že sa hodnota prenajatej veci zvyšuje o hodnotu príslušenstva (barového pultu ku dňu skončenia nájmu). Argumentácia žalovaného smerovala najmä voči tomu, že barový pult bolo nutné považovať za hnutelnú vec. Uviedol, že účinne popreté nebolo jeho skutkové tvrdenia o tom, že žalovaný je povinný mu uhradiť menšiu sumu, než aká bola určená v doplnenej znaleckého posudku. Podľa neho bolo teda zrejmé, že k zhodnoteniu predmetu nájmu došlo v žalovanej sume, ktorá bola menšia ako hodnota barového pultu ku dňu skončenia nájmu. Bol toho názoru, že súd nemôže zamietnuť žalobu s poukazom na to, že nebolo unesené dôkazné bremeno vzhľadom na nepríslušnosť znalca.

3.2. Nesprávny procesný postup dovolateľ namietal aj v tej súvislosti, že stanovisko Ministerstva spravodlivosti SR za účelom posúdenia príslušnosti príbratého znalca do konania bolo žalobcovi doručené až dňa 14.7.2020, t. j. kedy sa konalo pojednávanie, kde došlo k vyhláseniu prvoinštančného rozsudku. Vzhľadom na uvedené mal za to, že mu nebol poskytnutý dostatočný priestor na zhodnotenie tohto listinného dôkazu a dôkaznej situácie. Podľa neho mal súd prvej inštancie postupovať po zabezpečení tohto listinného dôkazu tak, že až v tomto momente mal žalobcovi nechať priestor na zabezpečenie si súkromného znaleckého posudku, nakoľko dovtedy nebol dôvod na jeho zabezpečenie zo žalobcovej strany. Podľa dovolateľa bol súd (vzhľadom na obsah stanoviska Ministerstva spravodlivosti SR) povinný pribrať do konania znalca z odvetvia a odboru, ktorý by bol príslušný na zodpovedanie úlohy, ktorú zadal súd znalcovi ešte na pojednávaní zo dňa 21.1.2017, a to určenie výšky zhodnotenia predmetu nájmu. Dovolateľ argumentoval tým, že z jeho strany bol podaný len návrh na vykonanie znaleckého posudku, pričom súdu len odporučil pribratie znalca z konkrétneho odboru a odvetvia a ponechal na úvahe súdu, z ktorého presného odvetvia a odboru znalca priberie. Zároveň v konečnom dôsledku bola aj správne nadefinovaná otázka, ktorú mal znalec zodpovedať. Uviedol, že súd sa na pojednávaní dňa 21.11.2017 sám zaoberal aj tou alternatívou, že bude pribratý iný znalec pre prípad, ak by sa preukázalo, že pribratý znalec nie je oprávnený riešiť novo - definované znenie úlohy. Dovolateľ poukázal na to, že svoj návrh na vykonanie znaleckého dokazovania zo dňa 9.2.2015 nikdy nevzal späť a na tomto stále trval. Keďže súd pribral znalca, ktorý podľa názoru súdu nebol zo správneho odboru a odvetvia, tak bolo povinnosťou súdu pribrať do konania nového znalca, ktorý by už bol zo správneho odboru a odvetvia a bol by príslušný zodpovedať otázku/úlohu špecifikovanú na pojednávaní zo dňa 21.11.2017. Podľa žalobcu tak súd nevykonával navrhnutý dôkaz, potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností. Ponechanie priestoru len na vyhotovenie súkromného znaleckého posudku zo strany súdu dovolateľ vyhodnotil dovolateľ ako alibistické konanie, ktoré je v rozpore s § 207 ods. 1 CSP v nadväznosti na ustanovenie § 51a ods. 5 vyhlášky MS SR č. 543/2005 Z. z.

3.3. Za vadu zmätočnosti dovolateľ považoval aj to, že odvolací súd úplne opomenul zhrnúť obsah jeho vyjadrenia zo dňa 3.11.2020, ktoré bolo z jeho strany adresované súdu prvej inštancie v nadväznosti na výzvu. Nešlo o svojvoľné vyjadrenie, kedy by sa dovolateľ dobrovoľne rozhodol reagovať písomne na podané vyjadrenie žalovaného. Nevidel dôvod na to, aby odvolací súd nereflektoval na jeho argumenty vo vyjadrení zo dňa 3.11.2020, pričom toto uvedené pasívne konanie odvolacieho súdu malo za

následok, že bolo porušené právo na spravodlivý proces.

3.4. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobca videl pri riešení otázky „Či súd je povinný pribrať do konania nového znalca z úradnej povinnosti v prípade, ak zistí, že doposiaľ pribratý znalec nie je spôsobilý (z pohľadu jeho odboru a odvetvia) posúdiť zadanú otázku, a to postupom podľa ustanovenia § 207 ods. 1 CSP v nadväznosti na ustanovenie § 51a ods. 5 vyhlášky MS SR č. 543/2005 Z. z." Dovolateľ mal za to, že súd porušil predmetné ustanovenia, keď do konania nepribral vhodného znalca, hoci mal vedomosť, že aktuálne pribratý znalec, nebol spôsobilý zodpovedať zadanú otázku.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolaciemu súdu odmietnuť dovolanie ako neprípustné, resp. zamietnuť ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala advokátom zastúpená (§ 429 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a pričom dospel k záveru, že dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP nie je prípustné a dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je dôvodné.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. V neposlednom rade dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

11. V danom prípade žalobca vyvodil prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f)

CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zarúčených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolaťa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/ 42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdeným vadám zmätočnosti (bod 3.1 až 3.3).

15. Žalobca vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP de facto tým, že súdy nesprávne a neúplne zistili skutkový stav, nesprávne vykonali navrhnuté dôkazy, vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotili a tak dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam. V súvislosti s tým namietal i nedostatočné odôvodnenie napadnutého odvolacieho rozhodnutia súvisiace predovšetkým s procesom vykonávaného dokazovania. Za vadu zmätočnosti žalobca považoval aj to, že odvolací súd opomenul jeho vyjadrenie zo dňa 3.11.2020, ktoré bolo z jeho strany adresované súdu prvej inštancie v nadväznosti na výzvu a nevysporiadal sa s jeho argumentáciou.

16. Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé.

Judikatura Európskeho súdu pre ľudské práva však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak ale ide o argument pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

17. Dovolací súd pritom dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 a § 393 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie napadnutého rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj ich všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Argumentácia odvolacieho súdu v spojení so súdom prvej inštancie je koherentná a ich rozhodnutia sú konzistentné, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe odvolací súd dospel, je prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

18. V posudzovanej veci odvolací súd predovšetkým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie - ktorým bola žaloba zamietnutá - ako vecne správny, stotožniac sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolací súd uvádza, že z odôvodnenia rozhodnutí nižších inštancií je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, na základe akých skutočností dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal výšku požadovaného nároku ku dňu skončenia nájmu. Súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia poukázal, že znalecký posudok Ing. Q. B. č. 10/2015 nepovažoval za dôkaz, ktorý by kvalifikovaným (odborným) spôsobom osvedčil výšku nároku žalobcu v zmysle § 667 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože znalec neocenoval zvýšenie hodnoty predmetu nájmu (nehnuteľnosti) ku dňu skončenia nájmu na základe rekonštrukcie barového pultu žalobcom, ale ocenoval hodnotu barového pultu ako nábytku, ktorá je súčasťou nehnuteľnosti. Poukázal tiež na stanovisko Ministerstva spravodlivosti SR, z ktorého vyplývalo, že znalec nebol oprávnený ohodnocovať zhodnotenie nehnuteľnosti, keďže nebol zapísaný ako znalec v danom odbore, preto súd prvej inštancie znalecký posudok spolu s dodatkom nepovažoval za dôkaz relevantný preukázať výšku sporného nároku žalobcu. Súd prvej inštancie ale následne poskytol žalobcovi priestor na doplnenie dokazovania ohľadne výšky žalovaného nároku, na čo žalobca najskôr reagoval pozitívne a prejavil záujem o možnosť predloženia súkromného znaleckého posudku, následne ale súdu prvej inštancie oznámil, že znalecký posudok podaný v konaní považuje za dostatočný. V nadväznosti na súd prvej inštancie rozhodol aj odvolací súd, ktorý zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, pričom jeho postup vo vzájomnej súvislosti s postupom a rozhodnutím prvoinštančného súdu nemožno považovať za neodôvodnený, dôvody rozhodnutia odvolacieho súdu majú všetky náležitosti v zmysle § 220 v spojení s § 393 CSP. Odvolací súd sa pritom vysporiadal aj s námietkou pre odvolateľa zásadnou, ktorou bola námietka nepribral znalca zo správneho odboru samotným prvoinštančným súdom, keď konštatoval, že znalec, ktorý podal vo veci znalecký posudok bol ustanovený na návrh žalobcu, ktorý žiadal vykonať dokazovanie na určenie zostatkovej hodnoty barového pultu. Znalec podal znalecký posudok a vykonal i jeho doplnenie, ktoré dokazovanie ale bolo pre konanie nepoužiteľné. Žalobcovi preto súd prvej inštancie umožnil predložiť nový znalecký posudok, čo odmietol. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadne preukázania výšky jeho oprávneného nároku. Napokon odôvodnenie rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS

19. Vzhľadom na dovolacie námietky týkajúce sa dokazovania najvyšší súd poukazuje na znenie § 185 ods. 1 CSP, v ktorom je uvedené, že súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Z tohto ustanovenia vyplýva, že súd nemusí vykonať všetky stranami sporu navrhnuté dôkazy a výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať je výlučne na súde, ktorý musí dbať na to, aby nevylúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať relevantný skutkový poznatok. K takémuto pochybeniu v konaní nedošlo, pretože žalobca nenavrhol vykonať znalecké dokazovanie na ocenenie zvýšenia hodnoty predmetu nájmu (nehnuteľnosti) ku dňu skončenia nájmu rekonštrukciou barového pultu žalobcom, ktorý sa stal súčasťou prenajatej nehnuteľnosti, jedine ktoré dokazovanie mohlo objasniť skutočnosť rozhodnú pre právne posúdenie uplatneného nároku. Žalobca i napriek poskytnutému priestoru predložiť na vec relevantný súkromný znalecký posudok, trval na tom, že znalecké dokazovanie vykonané na jeho návrh je spôsobilé relevantným spôsobom preukázať výšku sporného nároku.

20. Nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania je aj dovolacia námietka žalobcu týkajúca sa nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, ktorú bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykoná, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli, preto ich treba považovať za naďalej aktuálne.

21. K hodnoteniu dôkazov súdmi nižších inštancií dovolací súd poukazuje, že do práva na spravodlivý proces sa premieta aj zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá síce nie je výslovne upravená v ústavnom poriadku, ale má svoj ústavnoprávny rozmer, keďže vyplýva z princípu nezávislosti súdov a sudcov. Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Porušením práva na spravodlivý proces je nesporne aj situácia, ktorá nerešpektuje pravidlá vymedzujúce proces vyhľadávania, vykonávania a hodnotenia dôkazov, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktorá vyšla najavo, alebo boli kvalifikovane namietané, ale nižšie súdy ich právne nezhodnotili v celom súhrne posudzovaných skutkových okolností bez toho, aby dostatočným spôsobom odôvodnili ich irelevantnosť.

22. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

23. Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie vyplýva, že súdy nižšej inštancie dospeli k záveru o neunesení dokazného bremena žalobcu vo vzťahu k preukázaniu výšky uplatneného nároku, ktorý nárok súdy považovali za daný, ktorá zodpovedá zhodnoteniu

prenajatej veci žalovaného žalobcom. Žalobcova námietka, že nemal poskytnutý dostatočný priestor na zabezpečenie si súkromného znaleckého posudku odvolávajúc sa pritom, že nemal priestor ani na zhodnotenie listinného dôkazu - stanoviska Ministerstva spravodlivosti SR k otázke posúdenia príslušnosti pribratého znalca do konania nemôže preto obstať z dôvodu, že zo zápisnice z pojednávania zo dňa 14.7.2020 (č. I. 270 spisu) vyplýva, že stranám sporu bolo predmetné stanovisko poskytnuté na oboznámenie, žalobca nežiadal o poskytnutie lehoty na zváženie ďalšieho procesného postupu, jednoznačne vyjadril postoj ukončiť dokazovanie bez ďalších návrhov.

24. Žalobca namietal, že súd prvej inštancie bol povinný pribrať do konania znalca z odvetvia a odboru, ktorý by bol príslušný na zodpovedanie úlohy, ktorú zadal znalcovi súd. Bolo povinnosťou súdu pribrať do konania znalca zo správneho odboru. Ako konštatoval i odvolací súd (bod 29 odôvodnenia napadnutého rozsudku), prvoinštančný súd vykonal znalecké dokazovanie výlučne na návrh žalobcu, ktorý preukazoval výšku uplatneného nároku ako zostatkovú hodnotu barového pultu rekonštruovaného žalobcom. Až na námietku žalovaného, ktorý nesúhlasil so spôsobom akým žalobca vyjadroval a následne dokazoval výšku nároku, ktorá mala zodpovedať zvýšeniu hodnoty predmetu nájmu (nehnuteľnosti) ku dňu skončenia nájmu na základe rekonštrukcie barového pultu, súd zisťoval, či do konania pribratý znalec je odborne schopný zodpovedať aj dané ohodnotenie. Následne v konaní vyšlo najavo, že napriek tvrdeniam znalca, že odborne zdatným je, potom ako vykonal aj doplnenie znaleckého posudku, že nemá odborné znalosti, ktoré by spadali do odboru jeho pôsobnosti na posúdenie okolností v zmysle námietky žalovaného. Žalobcovi sa tým otvoril priestor na predloženie znaleckého posudku, ktorý by zodpovedal aj skutočnosti namietanej žalovaným, t. j. skutočnosti ohľadne zvýšenia hodnoty predmetu nájmu, žalobca sa ale rozhodol, že upúšťa od ďalšieho dokazovania, nepredloží už žiaden dôkaz a nenavrhuje vykonať ďalšie dokazovanie súdom, pričom bol názoru, že vykonané dokazovanie preukazuje výšku nároku dostatočným spôsobom. Procesná iniciatíva v oblasti dokazovania v sporovom konaní sa skoro výlučne presunula na procesné strany, v ktorom konaní je na žalobcovi preukázať, že si nárok uplatňuje dôvodne. Žalobcom namietané „deficity v dokazovaní“ preto nemohli pred odvolacím súdom uspieť.

25. Za porušenie práva na spravodlivý proces nemožno považovať ani tú skutočnosť, že odvolací súd v odôvodnení rozsudku neuviedol, že žalobca v rámci odvolacieho konania podal dupliku (písomné vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného k podanému odvolaniu) a argumentačne sa s týmto podaním nevysporiadal. Najvyšší súd zdôrazňuje, že z § 220 v spojení s § 393 CSP nevyplýva požiadavka na sumarizáciu celého obsahu súdneho spisu alebo všetkých písomných podaní sporových strán, v odvolacom konaní predovšetkým tých, ktoré boli podané v jeho priebehu, v odôvodnení odvolacieho rozsudku. Sudca do dôvodov rozsudku koncentruje vždy len podstatný obsah tých procesných úkonov a prednesov sporových strán, ktoré sú relevantné pre dané konanie a rozhodnutie. Z odôvodnenia rozsudku sa má strana predovšetkým dozvedieť o dôvodoch prijatia či odmietnutia svojho odvolacieho argumentu. Napokon predmetné vyjadrenie žalobcu (duplika) v prevažnej miere obsahuje zhrnutie odvolacej argumentácie a reakciu na vyjadrenie žalovaného k odvolaniu.

26. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP, dovolací súd pristúpil k posúdeniu jej dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

27. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

28. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

29. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

30. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

31. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Rovnako tak sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

32. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobca videl pri riešení otázky „Či súd je povinný pribrať do konania nového znalca z úradnej povinnosti v prípade, ak zistí, že doposiaľ pribratý znalec nie je spôsobilý (z pohľadu jeho odboru a odvetvia) posúdiť zadanú otázku, a to postupom podľa ustanovenia § 207 ods. 1 CSP v nadväznosti na ustanovenie § 51a ods. 5 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 543/2005 Z. z.". Dovolateľ mal za to, že súd porušil predmetné ustanovenia, keď do konania nepribral vhodného znalca, hoci mal vedomosť, že aktuálne pribratý znalec, nebol spôsobilý zodpovedať zadanú otázku.

33. Podľa § 207 CSP, ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky, a pre zložitosť posudzovaných otázok nepostačuje postup podľa § 206, súd na návrh nariadi znalecké dokazovanie a ustanoví znalca. Ak súd ustanovil viacerých znalcov, môžu vypracovať spoločný posudok.

34. Podľa § 51a ods. 5 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 543/2005 Z. z., ak je posudok nejasný alebo neúplný, znalec sa požiada o doplnenie alebo vysvetlenie. Ak to nevedie k potrebnému výsledku, priberie sa iný znalec.

35. Najvyšší súd predovšetkým zdôrazňuje, že Civilný sporový poriadok priniesol posun v oblasti

dokazovania ako takého, a to najmä tým, že procesnú iniciatívu presúva takmer bezvýhradne na sporové strany, ktoré za svoje aktivitu resp. pasivitu budú znášať zodpovednosť. Aj samotné inštitúty znaleckého dokazovania sú tak reflexiou nového prístupu k dokazovaniu ako takému, ktoré prinášajú do praxe zrýchlenie a zefektívnenie celého civilného procesu.

36. Už zo samotného znenia § 207 CSP vyplýva, že súd ustanoví znalca do konania „iba“ na návrh strany sporu. Je teda zrejmé, že aj keby si súd nebol istý odbornou stránkou prejednávanej veci, nemôže ustanoviť znalca z vlastnej iniciatívy. Výplýva to predovšetkým z koncepcia formálnej pravdy v civilnom procese - súd vníma skutkový stav tak, ako mu ho prednesú strany sporu.

37. I keď je to súd, ktorý pri ustanovovaní znalca do konania zvažuje výber vhodného odboru, do ktorého posudzovanie skutkových okolností spadá podľa vymedzenej otázky, na ktorú má znalec odpovedať, v danej právnej veci s ohľadom na vykonanie znaleckého dokazovania na návrh žalobcu, akceptujúc zodpovedanie žalobcom položenej otázky znalcovi (pozri bod 24), odbornosť znalca ustanoveného do konania zodpovedala odboru, do ktorého primárne posúdenie spadalo.

38. Postupom podľa citovaného ustanovenia § 51a ods. 5 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 543/2005 Z. z. sa odstraňujú „iba“ nedostatky v kvalite znaleckého posudku (napr. nedostatok presvedčivosti, rozpor v logickom myslení, ktorý viedol k absurdným záverom, nesplnenie zadania posudku pre posudzovaný prípad), nie nedostatky dokazovania okolností, ktoré neboli podstatné pre právne posúdenie veci. Procesnej strane v kontradiktórnom konaní rozhodne nemôže byť priznané právo, aby súd procesným postupom ex officio (z úradnej činnosti) naprával pochybenia ňou navrhovaného znaleckého dokazovania, ktorým preukazuje skutočnosti, ktoré z hľadiska hmotného práva nie sú podstatné pre právne posúdenie veci.

39. Dovolaciemu súdu za opísanej situácie preto neostalo iné, než dovolanie žalobcu odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP (v časti, v ktorej namietal existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP), a vo zvyšku (v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie) zamietnuť v súlade s ustanovením § 448.

40. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku žalovaného na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

41. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.